

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД 2007 – 2013
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА

BG051P0001–2.1.04 - „ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД“

“Инвестира във вашето бъдеще”

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

РАННОТО ПЕНСИОНИРАНЕ НА УЧИТЕЛИТЕ

/РАЗЯСНЕНИЯ/

Чести са случаите в практиката, когато учители задават въпроси във връзка с възможността за ранно пенсиониране. Поредното подобно питане провокира изготвянето на настоящия информационен материал.

Зададеният въпрос е: *Защо при ранно пенсиониране, при навършване на годините за пенсия не получавам добавката от 0,2 % от Учителския пенсионен фонд?*

Този и десетките други въпроси относно режима на пенсиониране на учителите изисква разясняване на нормативната уредба с акцент върху практическото ѝ приложение. Настоящият материал е опит за подобен аналитичен преглед.

Общи условия за придобиване право на пенсия

Българските граждани при определени от закона условия и при спазване на нормативно определен ред имат право на пенсия. Съществуват различни видове пенсии, като основно и централно място сред тях заемат **пенсиите за осигурителен стаж и възраст**. Този вид пенсия най-често бива определян като **периодично плащане от фондовете на общественото осигуряване, което има за предназначение за замести (компенсира) загубеният трудов доход при настъпване на риска „старост“**.

За възникването на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, законодателството предвижда наличието на точно и изчерпателно

КТ «ПОДКРЕПА»

“Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Конфедерация на труда „ПОДКРЕПА“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Агенция по заетостта”

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД 2007 – 2013
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА

BG051P0001–2.1.04 - „ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД“

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

“Инвестира във вашето бъдеще”

регламентирани изисквания. Тези общи изисквания са визирани в чл.68, ал.1-3 от кодекса за социално осигуряване (КСО), а именно:

1. Навършване на определена възраст - 63 години за мъжете и 60 години за жените;

От 31 декември 2020 година, изискуемата възраст се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с 6 месеца до достигане на 63-годишна възраст за жените и 65-годишна възраст за мъжете.

2. Наличие на определен осигурителен стаж – 37 години за мъжете и 34 години за жените.

От 31 декември 2011 година, изискуемият осигурителен стаж се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с 4 месеца до достигане на 40 години за мъжете и 37 години за жените.

Тези две изисквания (предпоставки) **трябва да съществуват едновременно** за да възникне правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Предвидено е и **изключение** – лицата могат да придобият правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст и без да е налице някое от посочените по-горе изисквания, ако са навършили 65 години и имат най-малко 15 години осигурителен стаж.

От 31 декември 2020 година, възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с 6 месеца до достигане на 67 години.

Освен тези общи условия за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, българското законодателство предвижда и **специфични режими на пенсиониране за някои категории работници и служители.**

Един от примерите за различия в уредбата на изискванията за придобиване на право на пенсия е облекчения режим за пенсиониране на учителите, който в практиката придоби популярност като **„ранно пенсиониране на учителите“.**

Облекчен режим за пенсиониране на учителите.

Общи принципи на ранното пенсиониране на учителите.

Българският законодател е взел предвид влиянието на множество фактори върху здравословното и психическо състояние на лицата, упражняващи учителска

КТ «ПОДКРЕПА»

“Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Конфедерация на труда „ПОДКРЕПА“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Агенция по заетостта”

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД 2007 – 2013
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА

BG051P0001–2.1.04 - „ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД“

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

“Инвестира във вашето бъдеще”

професия. Отчитайки това, законът предвижда (§ 5 от Преходните и заключителни разпоредби на КСО) облекчени условия за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст за тази категория работници и служители.

Средствата, чрез които се финансира реализирането на облекчения режим при пенсиониране на учителите се осигуряват от Учителски пенсионен фонд (УПФ). Учителският пенсионен фонд се създава през 1997 г. с отменения вече Закон за фонд „Обществено осигуряване“. Средствата в Учителския пенсионен фонд се набират от разликата между осигурителната вноска за учителите и осигурителната вноска за трета категория труд, лихви, дарения и други. Към настоящия момент осигурителната вноска за учителския пенсионен фонд **е в размер на 4,3 на сто и е изцяло за сметка на осигурителя** (работодателя). Набраните средства се разходват за изплащане на пенсиите и добавките по § 5, ал.2 и ал.3 от КСО.

Предвид задавани въпроси от лица, които считат че са „изгубили“ вноските си в УПФ, следва да уточним, че учителският пенсионен фонд функционира на разходопокривен принцип и може да бъде определен като **целеви солидарен фонд**, в който няма индивидуални партии на осигурените лица. Той служи за солидарно покриване на разходите свързани с изплащаните пенсии и добавки в посочените от закона случаи. Възможно е при определени условия, дадено лице да не получи пенсия и/или добавка от УПФ, независимо че за това лице са реализирани осигурителни вноски към фонда. Не може да се говори за „загуба“ и предвид на споменатия по-горе факт - вноските към УПФ са изцяло за сметка на осигурителя, а не на осигуреното лице.

Какъв е общият принцип на ранното пенсиониране при учителите?

Дискутираният облекчен режим предвижда възможността **до 31.12.2020 г.** учителите да се пенсионират преди за тях да са налице общите условия по чл.68, ал.1-3 от КСО.

За да възникне правото на ранно пенсиониране също са предвидени две предпоставки, които трябва да са налице едновременно:

- 1. Навършване на определена възраст** – три години по-малко от възрастта по чл.68, ал.1 от КСО (следователно, към днешна дата учителите трябва да са навършили 60 години за мъжете и 57 години за жените);

КТ «ПОДКРЕПА»

“Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Конфедерация на труда „ПОДКРЕПА“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Агенция по заетостта”

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД 2007 – 2013
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА

BG051P0001–2.1.04 - „ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД“

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

“Инвестира във вашето бъдеще”

Тъй като действието на параграф 5 от ПЗР на КСО има действие до 31 декември 2020 г., то относно възрастта, необходима за ранно пенсиониране на учителите няма да намери приложение предвиденото след 31.12.2020 г. нарастване на възрастта по чл.68, ал.1 от КСО.

2. Наличие на определен учителски осигурителен стаж – 30 години за мъжете и 25 години за жените.

От 31 декември 2011 година, изискуемият учителски осигурителен стаж се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с 4 месеца до достигане на 33 години за мъжете и 28 години за жените.

Година на пенсиониране	Изискуема възраст (в години)		Учителски осигур. стаж	
	мъже	жени	мъже	жени
2011	60	57	30 г.	25
2012	60	57	30 г. 4 м.	25 г. 4 м.
2013	60	57	30 г. 8 м.	25 г. 8 м.
2014	60	57	31 г.	26 г.
2015	60	57	31 г. 4 м.	26 г. 4 м.
2016	60	57	31 г. 8 м.	26 г. 8 м.
2017	60	57	32 г.	27 г.
2018	60	57	32 г. 4 м.	27 г. 4 м.
2019	60	57	32 г. 8 м.	27 г. 8 м.
2020	60	57	33 г.	28 г.

Важно от практическа гледна точка е **кой осигурителен стаж се счита за учителски?** Учителският осигурителен стаж е дефиниран в чл.19 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС):

Учителски стаж е осигурителният стаж, положен на учителска или възпитателска длъжност в учебни и възпитателни заведения.

Освен този общ принцип за определяне на осигурителния стаж като учителски, разпоредбите на НПОС предвиждат и изключения:

- За учителски стаж се счита и осигурителният стаж на **директорите и заместник-директорите** на учебни и възпитателни заведения, ако те са изпълнили пълната норма задължителна преподавателска работа;
- За учителски стаж се зачита и осигурителният стаж, положен след 1 януари 2007 г. на длъжността "възпитател" в домовете за деца, лишени от родителска грижа, и осигурителният стаж,

КТ «ПОДКРЕПА»

“Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Конфедерация на труда „ПОДКРЕПА“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Агенция по заетостта”

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

“Инвестира във вашето бъдеще”

положен след 1 януари 2008 г. на длъжността **"възпитател"** в останалите специализирани институции за предоставяне на социални услуги за деца или в други места за предоставяне на социални услуги в общността, както и осигурителният стаж, положен след 1 януари 2009 г. на длъжността **"педагог"** или **"възпитател"** в домовете за медико-социални грижи за деца и в детските ясли.

- Учителски стаж е и осигурителният стаж на лицата, **заемащи длъжности по списък**, утвърден от министъра на образованието, младежта и науката, съгласуван с управителя на НОИ, **ако отговарят на изискванията за заемане на длъжността учител или възпитател** съобразно придобитото образование, професионална квалификация и правоспособност и **са изпълнили пълната норма за задължителна преподавателска работа**.
  - Длъжностите, които са включени в този списък, са следните:
    - помощник директор с преподавателска заетост;
    - ръководител на филиал в МУЦТПО;
    - ръководител на учебно изчислителен кабинет;
    - педагогически съветник;
    - хореограф;
    - корепетитор;
    - логопед;
    - педагог;
    - психолог;
    - инструктор по трудово обучение;
    - дружинен ръководител;
    - преподавател;
    - рехабилитатор;
    - инструктор по кормилни упражнения.

В случаите, когато трябва да се установи изпълнението на пълната норма задължителна преподавателска работа, за установяване на това обстоятелство се представят удостоверения от съответното учебно или учебно-възпитателно заведение. Удостоверенията се издават въз основа на утвърдените в началото на всяка учебна година списъци, материалните книги или изплащателните ведомости. В удостоверенията се посочва периодът, през който лицето е изпълнило пълната норма задължителна преподавателска работа. Ако няма данни за изпълнена пълна норма за задължителна преподавателска работа, каквото е изискването на чл. 19, ал. 2 НПОС, осигурителният стаж, положен на съответната длъжност, независимо, че е включена в списъка по-горе, не може да се зачете за учителски осигурителен стаж.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД 2007 – 2013
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА

BG051P0001–2.1.04 - „ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД“

“Инвестира във вашето бъдеще”

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

Важно!!!

Задължително е да се коментира още едно условие за реализиране на възможността за ранно пенсиониране.

В чл. 19, ал. 4 от НПОС е регламентирано, че право на ранно пенсиониране имат лицата, които **към датата на освобождаване** от учителска длъжност или приравнена на нея са изпълнили условията за пенсиониране по тези разпоредби. Следователно право на пенсия придобиват лицата, които **към датата на подаване на заявлението** за отпускане на пенсията **са освободени от учителска длъжност или от приравнена такава**. Много често това изискване се пропуска от лицата, които претендират за възможността да се пенсионират по облекчения ред. Няма да могат да се възползват от ранното пенсиониране лица, които към момента на подаване на заявлението за пенсиониране са работили и са били освободени от длъжност различна от учителската, независимо дали имат необходимата възраст и учителски осигурителен стаж.

Пример:

Жена, която е работила 27 години като учителка бива съкратена от учебното звено, в което работи и след прекратяването на договора започва да полага труд като технически секретар в търговска фирма. Навършва 57 години, и считайки че отговаря на условията на § 5 от КСО, подава заявление за ранно пенсиониране. Тя притежава необходимият учителски осигурителен стаж и необходимата възраст, но независимо от това ще получи отказ за пенсиониране по реда на § 5, защото към момента на подаване на заявлението ще е освободена не от учителска, а от друга длъжност.

Не се съдържат допълнителни изисквания в КСО и НПОС **относно вида на трудовия договор**, по който работи учителят, напр. дали е срочен, в това число и по заместване или безсрочен.

Специфични хипотези при пенсионирането на учителите.

Пенсионните системи в световен мащаб са застрашени от редица фактори, като възраст за придобиване на право на пенсиониране, продължителност на получаване на пенсията, осигурително покритие на съответните права и

КТ «ПОДКРЕПА»

“Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Конфедерация на труда „ПОДКРЕПА“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Агенция по заетостта”

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД 2007 – 2013
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА

BG051P0001–2.1.04 - „ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД“

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

“Инвестира във вашето бъдеще”

преференции и други. Най-голямо е значението на демографския проблем. Преодоляването на демографското предизвикателство изисква значително повишаване на процента на заетост, насърчаване и подпомагане на застаряващата част от населението да остане на пазара на труда вместо да се пенсионира рано. На базата на анализа, включен в Зелената книга за основните демографски предизвикателства пред обединена Европа, Европейската комисия (ЕК) препоръчва чувствително увеличение на пенсионната възраст в страните-членки. Очевидно е, че България като член на ЕС и страна с най-влошена демографска и миграционна ситуация трябва да намери адекватни решения в тази посока. Това е всеобща, логична и трайна тенденция при провеждането на съвременната пенсионна политика. За целта всяка пенсионна система, включително и българската предвижда редица мерки за насърчаване на продължителността на заетост сред населението.

Тези мерки намират своето отражение и в режима на ранното пенсиониране на учителите. В тази връзка, освен описаният по-горе общ принцип на ранното пенсиониране на учителите, обект на разглеждане следва да бъдат и специфичните хипотези, предвидени в законодателството по повод упражняването на правото на ранно пенсиониране. Те зависят най-общо от това **дали** и **кога** лицето упражнява правото на ранно пенсиониране и са насочени най-общо към насърчаване продължителното оставане на работа на учителите, независимо от предвидената възможност за ранно пенсиониране.

В тази връзка можем да разгледаме следните случаи:

- ⇒ **На лицата, които упражняват правото на ранно пенсиониране се изплаща срочна пенсия за ранно пенсиониране от Учителския пенсионен фонд в размер, определен по реда на чл. 70 от КСО и намален с 0,2 на сто за всеки месец, недостигащ на лицето до навършване на възрастта му по чл.68, ал.1 от КСО.**

Тази хипотеза касае лицата, които са решили да се възползват от облекчения режим на ранно пенсиониране. Тя се отнася за случаите, когато лицето **не е изпълнило изискванията за пенсиониране при общите условия** (няма необходимата възраст и/или осигурителен стаж), **но отговаря на изискванията за ранно пенсиониране** коментирани по-горе.

КТ «ПОДКРЕПА»

“Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Конфедерация на труда „ПОДКРЕПА“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Агенция по заетостта”

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД 2007 – 2013
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА

BG051P0001–2.1.04 - „ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД“

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

“Инвестира във вашето бъдеще”

С оглед спазване принципите за справедливост и равнопоставеност, както и предвид упоменатия стремеж на законодателството да насърчи запазването на заетостта, упражняването на правото на ранно пенсиониране води след себе си една негативна за лицето последица, а именно намален размер на пенсията с 0,2 % за всеки месец, който не му е достигал за придобиване на право на пенсия при общите условия. Равнопоставеността се гарантира и от факта, че в периода до придобиване на право на пенсия при общите условия, пенсията се изплаща от Учителския пенсионен фонд и не накърнява бюджета на държавното обществено осигуряване, осигурен по общия ред във фонд „Пенсии“ от всички осигурени лица. Пенсията за ранно пенсиониране, изплащана от Учителския пенсионен фонд е **срочна** – до момента, в който лицето отговори на общите изисквания за пенсиониране по чл.68 от КСО. След този момент учителят започва да получава пенсията си в пълен размер от фонд „Пенсии“. В този случай, Учителският пенсионен фонд осигурява средствата за реализиране на възможността за ранно пенсиониране, което **позволява на учителя да прекрати по-рано полагането на труд** и да замести трудовия си доход с пенсионен, **без да е необходимо да отговаря на общите условия за пенсиониране**. На лицата, които са се възползвали от ранното пенсиониране не се изплаща добавка от Учителския пенсионен фонд дори и след като вече придобият правото на пенсиониране по общите условия. Добавка от пенсионния фонд се изплаща на онези, които не са упражнили правото си на ранно пенсиониране, защото тази добавка е своеобразна насърчителна мярка за лицата, които максимално дълго са останали на работа. Случаите, при които тази добавка се изплаща, са обект на разглеждане при следващата хипотеза на пенсиониране на учителите.

⇒ **На учителите, които са придобили право на ранно пенсиониране, но не се възползват от него, а се пенсионират при общите условия, се изплаща пенсия в пълен размер от фонд „Пенсии“, както и добавка от Учителския пенсионен фонд в размер 0,2 на сто за всеки месец, за който има осигурителна вноска във фонда след навършване на възрастта за ранно пенсиониране.**

Следователно, учителите имат интерес да продължат да работят след като придобият правото на ранно пенсиониране, който интерес се изразява във възможността да увеличат размера на своята пенсия. В този случай, средствата от Учителския пенсионен фонд се използват не като компенсирателен механизъм за

КТ «ПОДКРЕПА»

“Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Конфедерация на труда „ПОДКРЕПА“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Агенция по заетостта”

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД 2007 – 2013
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА

BG051P0001–2.1.04 - „ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД“

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

“Инвестира във вашето бъдеще”

изплащане на ранна срочна пенсия, а като насърчителна мярка изразяваща се в допълнително финансово стимулиране.

При определяне на месеците, за които се дава добавка по § 5, ал. 3 от ПЗР на КЗОО, не се наблюдава кога лицето е изпълнило условието за положен учителски стаж 25 години за жените и 30 години за мъжете (необходимия учителски трудов стаж за придобиване на право на пенсия по § 5, ал. 1 от ПЗР на КЗОО), но това условие трябва да бъде изпълнено преди пенсионирането по чл. 68, ал. 1 - 3 от КЗОО.

Възможна е и трета хипотеза:

- ⇒ **На учителите, които имат изискуемия за ранно пенсиониране учителски осигурителен стаж, но се пенсионира след като навършат възрастта по чл.68, ал.1, но без да са придобили право на пенсия при общите условия, се изплаща пенсия в пълен размер от Учителския пенсионен фонд до изпълнение на общите условия по чл.68, но не по-късно от навършване на 65 годишна възраст.**

Важни акценти при упражняване правото на ранно пенсиониране.

Правото на пенсиониране на учителите по реда на § 5 от ПЗР на КСО е една **правна възможност** за тях, предвидена с цел да облекчи лицата, упражняващи учителска професия и приравнени на нея. Важно от практическа гледна точка е уточнението, че пенсионирането въобще, а в частност и ранното пенсиониране по § 5 е право на работника или служителя, което се реализира по негово желание и след негово лично волеизявление. Ако лицето отговаря на условията за ранно пенсиониране, негово право е да реши ще се ползва ли от този ред за пенсиониране, подавайки молба-заявление и всички необходими документи за отпускане на пенсия при условията на § 5 от ПЗР на КСО, до съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт.

Друго важно уточнение е, че въпреки някои теоретични спорове, в практиката трайно се е наложило тълкуването, че **разпоредбата на чл.328, ал.1, т.10 от Кодекса на труда се прилага и в случаите на придобито право на пенсия по § 5 от КСО**. Работодателят може да прекрати с предизвестие трудовия договор на учител, на основание чл. 328, ал. 1, т. 10 КТ, при наличие на горесцитираните

КТ «ПОДКРЕПА»

“Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Конфедерация на труда „ПОДКРЕПА“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Агенция по заетостта”

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД 2007 – 2013
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

BG051P0001–2.1.04 - „ПОДКРЕПА ЗА ДОСТОЕН ТРУД“

“Инвестира във вашето бъдеще”

условия за придобиване право на пенсия по § 5 от ПЗР на КСО. С цитираната разпоредба се дава правна възможност на работодателя по своя преценка да прекрати трудовия договор при придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Работодателят не е длъжен, но може да се възползва от възможността, която законът му предоставя. При това основание не е необходимо подаване на молба от работника или служителя, защото прекратяването е по инициатива и по преценка на работодателя. От текста на чл. 328, ал. 1, т. 10 КТ е видно, че това е право на преценка на работодателя, поради което съгласието на работника или служителя, придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст в тази хипотеза, не е необходимо. Не се прилагат в тези случаи и правилата за предварителна закрила при уволнение по чл.333 от Кодекса на труда.

Изготвили:

Милена Велкова

Основно информационно бюро „Достоен труд“ – Благоевград

Мирослав Димитров

Основно информационно бюро „Достоен труд“ – Варна

КТ «ПОДКРЕПА»

“Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Конфедерация на труда „ПОДКРЕПА“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Агенция по заетостта”

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ